

Наш Лемко

PIK IV.

Ч. 2 (74)

Львів, 15-го січня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморевича 2. Тел. 257-87.
NASZ LEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1.80 зол., Четвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

У ПІСНЯХ СЛАВА УКРАЇНИ.

Український Хор у Вісоцнах, організований в 1936. р. провідницею дитячого садка п. Анною Чабаніною з Долини.

Різдвяна промова св. Вітця.

З нагоди Різдва виголосив Папа Пій XI велику промову, в якій остерігає цілий культурний, католицький віруючий світ перед страшною загрозою безбожництва й комунізму. Папа вказав, що кожний, що намагається погасити у людських, зокрема молодечих серцях віру в Христа і Боже явлення, хто вважає святу Церкву перешкодою в поступі і процесі дозрівання нації, цей не лише не кладе основ під краще завтра людства, але ще й нищить справжні і доцільні засоби оборони проти найжахливішого лиха і несвідомо помагає тим, що їх буцїмто поборює; лише любов ближнього і милосердя може вратувати світ.

„Хто живе без релігії, цей блукає в темноті“.

За Бога й Батьківщину.

Греко-католицькі Єпископи Галицької Провінції видали спільний Пастирський Лист про католицьку акцію.

В Пастирському Листі читаємо, що Католицька Акція — це організація спільної праці всіх католиків без огляду на стан, заняття, чи пертїну приналежність, аполітична та що вона нічим не нарушає світських організацій.

Католицька Акція це мобілізація християнського світа проти наступу царства сатани. „Молоді герої Альказару — читаємо в Пастирському Листі, — дають молоді всієї нації найкращий примір до наслідування, а всі вони живі приміри Католицької Акції“.

„Україна терпить від цього ворога більше, як котрийнебудь нарід у світі, тому й в нас треба всім узброїтися в оружжя правди й любови, бо нам треба якнайбільше героїв і апостолів Католицької Акції за права Бога й Батьківщини“.

НА РІДНУ ШКОЛУ

Передплатники „Нашого Лемка“ у Воробликах зложили на руки Ст. Вархоляка різдвяну коляду в квоті зл. 7,24 на збіркову листу враз з подякою за залучені через „Н. Л.“ стїнні календарі. Гроші й листу переслано впрот до Українського Педагогічного Товариства у Львові, вул. Сикетуська ч. 46.

Позір, Динівщина!

У містечку Диніві знаходиться дуже засібний склад мішаних товарів Осипа Туцького й Теофіля Бака, що складають відсотки з проданих товарів на загальну українські цілі. Тому всі українські кооперативи, як теж і всі приватники повинні купувати весь товар у складі наших Громадян та поспирати клич „свій до свого“ й домагатися товарів українського виробу. Згадана крамниця міститься в Диніві при вулиці Косцюшка 1.

ПОБІДА НАЛЕЖИТЬ ТВЕРЕЗИМ
ПЯНИЦЯМ — НЕВОЛЯ.

Кооперативно-освітній курс у Сяноці.

За стараннями інспектора А. Гаврилка, ревізора Р. С. У. К. відбувся в Сяноці в днях 25 і 26 грудня м. р. кооперативно-освітній курс, скликаний Лемківським Союзом Кооператив у Сяноці. На курс прибуло понад 66 делегатів, з різних сторін Лемківщини. По відкритті молитви, п. Гаврилко виголосив коротке вступне слово і зараз розпочав виклад на тему: Як виготовляти біляси. Присутні перекладали практичні вправи. Названий виклад був головним предметом курсу та що якийсь час був перерваний численними рефератами.

Перший реферат виголосив д-р Блавацький про розвиток культурно-освітнього й кооперативного життя на Лемківщині та про завдання лемківської кооперації на будуче. Слухаючи цього реферату, кожному ставало ясно, що культурно-освітній рівень Лемківщини значно підвищився в порівнянні з передвоєнними та післявоєнними роками, але є ще такий, як на інших українських землях. З цього реферату рівнож довідалися учасники, що лемківська кооперація задумує в бачимому році організувати збут яєць.

Черговий реферат про історію Рідної Школи, її розвій, про діяльність Рідної Школи на Лемківщині та про дитячі садки, виголосив д-р Ваньчицький.

Далше слідував реферат д-ра Карановича на тему: „Перша поміч у наглих випадках“. В легкій та зрозумілій формі довідалися слухачі, як уділювати першої допомоги в таких випадках, як: зранення, звихнення, зломання кости, попарення, затроєння, зачадження і т. п.

Далше знаменитий реферат виголосив пропалагатор українського промислу Мазурка (зі Львова) — про значіння і розвиток українського промислу. Референт не тільки гарними словами говорив про український промисел, але рідночасно показував виробні українського промислу, та цим значно збільшив зацікавлення серед слухачів, бо всі наглядно побачили, що український промисел, це вже не якась мрія, це жива дійсність. І то дійсність, що стоїть на твердих підставах, яка запускає щораз то сильніше коріння, бо український промисел виробляє вже понад сто різних артикулів. П. Мазурка бере на себе обов'язок мандрувати по лемківських селах і виголосувати скрізь такі реферати, щоб бодай трохи познайомити людей з тим, як розвивається, що ви-

робляє і до чого змагає український промисел. По наших українських селах у Лемківщині дуже побажаний такі реферати, бо багато людей, не то що ніколи не бачили виробів українського промислу, — але навіть нічого не чули про них.

Це першого дня курсу. Вже пізнім вечором курсанти опустили сядло і помандрували до села Дуорівки, де переночували у свідомих і гостинних господарів українців.

На другий день знову були такі реферати:

Інк. Гладичовський (з Леська) виголосив реферат про історію і працю „Сільського Господаря“ в леському повіті.

Інсп. Денисюк виголосив реферат про історію молочарської кооперації та про те, як працює „Молослоюз“ на Лемківщині. Зі звіту Денисюка довідалися присутні, що Районова Молочарня в Сяноці зібрала в 1936. році 70 вагонів молока, за яке виплачено доставцям 68 тисячів 830 зл. Короткий, але гарний реферат — про вишкіл хліборобської молоді — виголосив Ковальський (повітврий організатор „Сільського Господаря“).

Всч. о. Григорович говорив про мораль у суспільному житті і про Католицьку Акцію.

З надзвичайним зацікавленням вислухали присутні реферату Василя Качмарського з Бонарівки, який хоч простим, але ширими словами, змалював культурно-економічний розвиток села Бонарівки. Наче казки слухалося цього реферату. Бонарівка — колись страшно розпачене (було 3 коршми) і господарсько запущене село, тепер може (і по-

винно) світити приміром для цілої Лемківщини. Там, де колись стояли коршми — тепер красуються Народні Дому та в них містяться: споживчі кооперативи, кредитова кооператива, „Просвіта“, Кружок Рідної Школи, „Сільського Господаря“, „Луг“, „Союз Українок“ тощо. А це „містяться“ належить так розуміти:

Там сходяться Бонаривчани й там відбуваються різні відити, реферати, курси, представлення, співі, концерти, академії тощо. — І під господарським оглядом село змінилось до непізнання. Село тоне в гушавині садів, управляють городовину, про яку в Бонарівці давніше нікому навіть не снілося, закладають кооперативні ремісничі вартати, м'ясарні тощо. Словом — о світа, організація і шперта праця, видивгнули село з біди і нужди.

Вкінці ревізор Крайчик навчав, як виготовляти зізнання до скарбових урядів і після цього закінчено курс (около 7. год. вечером) відспіванням многоліття для ініціаторів курсу і для українських кооператорів на Лемківщині. **П. П.**

Замітка: Як бачимо з повищого, такі курси мають велике значіння для розбудження культурного життя наших сіл у Лемківщині. Таких курсів треба якнайбільше. Зокрема конечно і то негайно треба уладити господарсько-ветеринарний курси в Одреховій, або Боську, у Зольцкім і других осередочних українських селах на Лемківщині, щоб з кожного нашого села молодь могла брати численну участь на курсі та вилася, як вірчево господарити та годувати домашні тварини.

До відома всім Прихильникам Лемківщини.

У липні 1936 р. будівельний Комітет Українського Народного Дому у Вороблюку видав окрему відозву до краєвих і закордонних прихильників Лемківщини зі щирими проханням складати ласкаві жертви на будову Українського Народного Дому в „корол. Вороблюку“.

За останні місяці минулого року жертвували:

Експ. Митроп. А. Шептицький зі Львова, 5.— зл., Укр. фабрика „Суспільний Промисел“ Львів, 10.— зл., Хв. Чит. „Прогніт“ в Бонарїці, пов. Рівнів, 5.— зл., Укр. фабрика шевських квілок „Денар“ Львів, 10.— зл., Влп. М. Пельц, Х. Кришенич, С. Олексяк, П. Ланда і другі; разом зі збіркою у Франції, 95.12 зл., Укр. фабр. свічок „Керос“ зі Львова, 5.— зл., Др.

Кость Цеплий, лікар у Римакові, 5.— зл., Молодь Вороблянка зі зборів, 5.— зл. Попередні жертви в квітні 37.50 зл. Разом зібрано дотепер загальною 177.62 зл.

Складаючи оцим найщирішу подяку Всім дотеперішнім Ва. Жертводацям — прохаємо Вп. Громадян, як рівнож усі українські Устновки в краю і закордонами, кому тільки в грудях бється українське серце, та добро українських земель на Лемківщині лежить на душі, — слати дальші пожертви на адресу: Кружок „Сільського Господаря“ у Вороблюку корол. почта Wróblek Szlachecki, почтова скринька ч. 1.

Українські часописи в краю і закордоном прохаємо передрукувати цей заклик.

ДЕ СИЛА НАРОДУ ?

Националізм — комунізм — це два протилежні поняття, два протилежні ідеології, що взаємно себе виключають, два протилежні світогляди, два програми. Доля постає на саме в часі, коли ці два світогляди, чи дві ідеї, знаходяться в стані найбільш розгорілої боротьби, змагання за перемогу. Ми бачимо, як на наших очах котяться по похилій площі комунізм, як на його місці побідою ногою стає й закріплює за собою позиції націоналізм. Комунізм, що видвигав на найвище місце одиницю, що гарантував їй нічим необмежену особисту свободу, що на суспільство глядів як на збір міліонів голів, пережив добу найгіршої проматіації в „Соц.“-Державі — С. С. С. Р., де населення спроважено до ролі робучої скотини, позбавленої не лиш особисті, але якнайменш свободи, де заведено новітню державну панщину і знищено все культурне надбання.

Националізм, що каже: одиниця є тільки найменшою складовою частиною великого організму нації, де ставиться добро нації і добро майбутніх поколінь вище добра одиниці і під сучасну пору, де вимагається від одиниці найбільшого ідеалізму, на який вона може здобутися, самозаперечення і пошвяти, входить у добу свого володчення й реалізації. (Німеччина, Італія).

Перший це ідеологія загинання, другий — буйного розвіту.

Ми Українці мусимо стояти на платформі націоналізму, як світогляду й ідеології, що зберігає моральні цінності нації й не дозволяє станути її на похилу площу морального розкладу й загинання. Основною догмою націоналізму є: „нація понад все“. Нація в його розумінні це не механічний збір одиниць, але суцільний організм, що живе своєрідним, питомим життям, що має свого відмінного від інших духа, що зберігається спеціальним інстинктом. Звідси й підпорядкованість одиниці — нації. Для кращого зрозуміння можна послужитися порівнянням людського організму. Нація це такий організм, поодинокі верстви — це наче руки, ноги, серце і т. д., що виконують кожна окреме завдання, на те, щоби ними прислужуватися організмові, зберігати його життя і т. д. Організм складається з клітин. Від здоров'я клітин залежить здоров'я організму. В нації найменшою клітиною є родина. Нація здорова, коли її клітина — родина здорова. З того виводок: зберігати моральну й фі-

зичну здоровість родини, щоби тим запевнити здоров'я нації й далішим: все, що розкладає родину як таке, що причиняється до розкладу нації, — є зло. Отже треба дбати про моральну сторінку супруг, що творять родину. Треба їх обособлювати на твердому ґрунті. Отже першою вимогою: супруги мусить бути тривке, нерозривне, бо тільки тоді воно зможе виконати своє призначення: саме виховати дітей. Далше треба покласти край половому рознузданню, бо таке рознуздання розминається з цілєю природою, яка бачить в половому лущенні обсяжність тільки засіб, а не ціль. Полова рознузданість перемінює ціль зі засобом, бо бачить в полових сполуках ціль.

В тому націоналізм іде в парі з християнською релігією, яка „во угол“ ставить саме тривкість, нероздучність; супруг і їх моральну чистоту. Националізм противиться мішанню подруг. Він впроваджує догму расизму, що має захватити питомий, своєрідний національний ґатунок.

Комунізм є витвором жидівського духа; жиди є найактивнішими носіями всяких розкладових течій. Тому кожна нація мусить розв'язати у себе жидівську kwestію. Жидів треба виключити з політичного, господарського життя, звести їх до меншеартного чинника, що нище стоїть, замути їх у „гетто“. Це коначне для збереження сили й відпорности нації та для збереження великої християнської культури.

Хто є дійним добродієм Лемківщини? Тіням бл. п. миколи юргі.

У Сянїччині працював упродовж кільканадцяти років Микола Юрга, народий учитель. Зразу в Нижній Вислоці, де виховав покоління, що дало зі себе своїх теперішніх культурних провідників. Села, які йому завдячують по праці о. Пантелеймона Шпильки правдиві та здорові засади життя, як члени великого Українського Народу. З Вислока переносить його шкільна влада до села Репель і тут працює цей тихий народий діяч до послїдніх хвиль своєї життя.

Багато перешкод стрічав він на тернистому шляху своєї ідейної громадської праці. Та який тихий був за своєї життя, так несподівано й тихо відійшов від нас на завжди.

Як його працю оцінили люди, хай на це просяють така подія. Саме, коли люди довідалися, що

їх добродій тяжко занедужав і збожевовав — про причину не пишемо, бо вона аж надто ясна, тоді впродовж цілого місяця село стерегло його хати як у день так і в ночі. Коли відтак їх учитель помер у Львові, ціле село заливалося ревними сльозами, всі хотіли їхати до Львова, щоб віддати посплідно прислугу своєму добродієві. Однак далека дорога не дозволила. Тоді село вислали своїх представників, саме Впр. о. Василя Середовича, громадяна Петра Лазаря, Андрія Гаргая, щоб кинули грудку рідної землі на домовину Ідейної Людини; і від шкільних дітей і від українських культурних установ у Репелі. Люди прирекли собі свято берегти цієї великої правди, яку Покійник впоїв у душу цілого села. — Земля Йому пером!

Покаянна коляда, або співанка.

У неділеньку, по обїді
Ходив Пан-Біг по коляді.
Пішов Він там на Україну,
А там дівча несе воду.
— Дівча, дівча, спічний собі,
Най я прїду ближче к' тобі.
Тас ся дівча злякало,
Аж на чорну землю ввало.
— Дівча, дівча, не лякайся;
Ід' до ксендза, сповїдайся.
Ід' до вітця духовного,
Сповїдайся грїху свого.
— Дівча, дівча, дай той води
Для небесного, для охолоди.

— Не будете воду пити,
Бо то вода нечистая —
Зверха листок, вчука пісок.
— Сама ти ей замутила,
Сім синів згубила,
А осмого мужа свого.
— Правда, правда, мужа свого
Мужа свого несельобного.
А што-ж ти за пророк такі,
Што ти пізнав мої знаки?
Кет ти пророк, сповїдай м'я.
Кет ес душа, не видай ня.

(Записав у Мшаній н. Дуклі Ю. Т.)

Греко-католицька Церква Преобр. ГНХ.
в Монастирці, коло Лиська, збудована
в 1818 р.

Греко-католицька Церква Різдва Пр.
Богородиці в Тиліві, біля Баранька, збу-
дована в 1787 р., відновлена в 1931 р.

НОВИНКИ.

Подяка. Вл. П. Мирослави Кляпоущаківній, Вл. ПП. лікарям українцям в Кракові д-рам В. Кислевськочому, О. Волинцеві, Филипчаківі, Воевідці й ПП. медикам Данишеві, Грабові й Малиновському отесою дорогою складаю сердечну подяку за відвідування і велику, правдиво-українську опіку наді мною підчас недуги й операції. При тій нагоді складало 30 zł, на **Українських Івалідів** і декларую річну передплату „Нашого Лемка“ для п'ятеро незможних селян.

Оспі Звірк.

Зїзд Рідної Школи відбувся у Львові дня 25. м. м. в приватності понад 300 делегатів. В часі дискусії над загальною шкільними справами з рамени делегатів Лемківщини забрав голос Всч. о. Степан Менцінський, парох у Новосільцях коло Сянока й запитував Головну Управу Р. Ш., що зроблено досі в справі поборювання й усунення з українських шкіл на Лемківщині недоцільних т. зв. лемківських букварів. Цей справи не сміємо занедбувати, тим більше, що населення у Лемківщині вже віддавна домагається українських шкільних читанок і букварів.

Не жалуй видатку на передплату „Нашого Лемка“, бо цей видаток оплатити Тобі стократно, коли станеш будівничим кращої долі своєї батьківщини. Приеднуй нових передплатників „Нашому Лемкові“ та пошир його поміж усіх своїх знайомих.

Жахлива смерть у вогні. В Рябім коло Лиська запалилася хата місцевого солтиса вночі. Вогонь так екоро обняв хату, що четверо дітей не могли вратуватися і жицем згоріли разом зі старенькою бабу-

сею. Згоріло ціле обійстя wraz з худобою і господарським інвентарем.

Замість „Дендра“ — „Драбина“. У жидівських крамиках на Лемківщині появились у продажі підбрювані шевські кїлки званої української фабрики „Дендра“ у Львові в опакованні під назвою „Драбина“. Несовісні конкурентині жидівські купці обдурюють покупців, будімо українська фабрика „Дендра“ випускає двоєкі кїлки, у двоє ріжних опакованиях. Перед цю черговою жидівською спекуляцією перестерігаємо всі наші кооперативи і приватних склепарів, щоб домагались лише правдивих кїлків, в оригінальній опакованиях української фабрики „Дендра“ з оригінальним знаком „Дендра“, фабрика найкращих шевських кїлків у Львові, ул. Потоцького 58 а.

Цей знову любить українські паперці „Калина“. До крамничі мішаних товарів у Писарівцях к. Сянока зайшов недавно якийсь Баран зі Заршина і домагався паперців. Склепар подав йому коробку з паперцями „Калина“. На вид українських паперців розознений Баран має тих шкідливих складників. Та в (кажуть люди, що він займає якесь више становище і зачисляє себе до

висококультурних постатей в повіті) поторгав і подер на кусні всі паперці „Калина“, щоб у цей спосіб замаркувати, як він попирає український промисл і „агоден“. Шкода лише, що немає багато таких „баранів“, тоді фабрика „Будучність“ у Тернополі напевно приймила би нову сотню українських безробітних, до роботи, щоб виконати велике запотребовання...

Стінний календар Рідної Школи на 1937 рік вислали ми всім нашим передплатникам wraz з чеками РШ, щоб кожний переслав дар Рідній Школі, бо місяць січень — це місяць Рідної Школи.

Наших Передплатників в Америці й Канаді прохаємо вже прислати передплату на 1937 рік.

Відгірчування лубину. Лубін має складники т. зв. алькалоїди, які є шкідливі. Щоб усунути їх, треба лубін варити 1 годину, а відатах полокати 24 години в біжучій воді. Так відгірчений лубін тратить 95 процент алькалоїдів, що в годівлі звїрят вистарчає. Німеччина має вже лубін солодкий, який вже не має тих шкідливих складників. Та в нас він щойно появилася і ще задо-рогий.

Добру заплату
за набіл одержите,

якщо доставляти його будете тільки

до

РАЙОНОВОЇ МОЛОЧАРНІ

МАСЛОСОЮЗУ

Помер Фридрих зв. Вішатель. На Мадярищині помер у 80-тому році життя архієпископ Фридрих, що був підчас війни зацарним вождем австр. угор. армії. Йому треба зазначувати вивіщення около 30 тисяч наших невинних людей. Українське населення добре пам'ятає „діяльність“ того архієпископа, бо не одного невинного українця післяв він на шибеницю. За це і прозвано його „Вішателем“.

Найдальше до 30. січня 1937 р. Всім, що до 30. січня не вирінують передплати за 1936 рік, здержую „Нашого Лемка“ без ніяких виїмків. Окремі пригадки за книжки шлемо на адресах, писані червоною і прохаємо Всіх прислати скоро нашу належність за Ілюстр. історію Лемківщини і Весілля.

Як виглядає печатка нового адміністратора на Лемківщині. Перший адміністратор Лемківщини, бл. п. о. д-р Василь Масцюх печатає усі письма печаткою з написом „Апостольський Адміністратор Лемківщини“. Та новому адміністраторові вже не вистарає ця печатка, бо трохі неподібно до православного-російських, тому змінив її ось так: „Апостольський Адміністратор Лемківщини“. Чи це причиниться до навернення православних на Лемківщині? В це не повірять навіть самі автори нової печатки.

Кажуть, що нормалізаційні часи. Повітве старство в Новому Санчі покарало громадянину Льва Кобаню з Лоського гривною 50 зал. за те, що він як муж довіря „Народ. Справи“ продавав в Лоському календарі „Золотий Кілоєс“ на 1937 рік.

Війна парадів в Іспанії. Обчислюють, що війна в Іспанії потягнула вже 1 мільон жертв. За три тижні в боях біля Мадриду погибло 5 тисяч людей. Англійські і французькі посли, що відвідали побоевища Іспанії однозагідно стверджують, що побіда націоналістів — безсумнівна. Поміч Сопітів і червоних французів тільки відволакає програму червоного еспанського уряду, але його не врятує. Боротьба за Мадрид щораз більше завязта. Наочні свідки кажуть, що третина цього міста лежить уже в румовищах. Від початку війни національний війська зістрілиди 120 червоних літаків, в тім 69 французьких, 17 англійських і решту совітських.

Померли за морем. Тит Голімар 61 літ, з Росохатого к. Ліська, помер нагод 15. 9. 1936 в Елізабет С-ї, Теодор Мілянч у Джерді Н-ї, Розалія Періг в Юнгоствіні, Ка-

ЖДАЙТЕ ЦІННИКІВ І ПРІБОК ЗИМОВІ ШАПКИ

(смужкові з натягання, лещетарки і т. п.)

поручає

Шапкарня Українських Інвалідів

по знижених цінах.

Шапки виконані солідно, гарно і з добрих матеріалів.

Адреса: Шапкарня Українських Інвалідів, Львів, Потоцького ч. 46.

терина Войтович у Чикаго Ілл., Семен Гірчак з Теречбі к. Сянока помер 14. 11. 1936 в Детроїті, В. Й. П.

Великі дні. 22. січня 1918 року проголосила Центральна Рада в Києві ІV-тим Універсалом самостійність України. 22. січня 1919 року відбулося в Києві на Софійській площі торжественне проголошення **злуки** всіх українських земель в одну Соборну Українську Державу.

Ці дві дати живуть в серцях мільонів українського народу як відгомін недавнього минулого — так радісного і так болючого своїм закінченням.

Лемківська делегація у кравківського воеводи. До уряду збірної громади Мушини прибув недавно кравківський воевода на люстрацію і переслухання солтисів. При тій нагоді до воеводи зголосилася лемківська делегація з ріжними господарськими, культурними та національними домаганнями. Крім того делегація спитала воеводу, чому арештовано і вивезено до Картуської Берези інженіра Дуркота (москвофіла). Воевода відповів коротко: „Так, казалею го арештовувати, бо вем за цю, а ви не вете, що он зробил“.

В обличчі большевицької загрози Німеччина заключила з Італією і Японією договір у справі спільного поборювання комунізму. Щоб німститися на Німеччині, большевики кинулися арештувати німців, що живуть в СССР і одного з них навіть засудили на смерть, але коли Німеччина погрозила, його помилували. На Конгресі Сопітів один делегат ²признався, що большевики хотять зробити наїзд на дрібні балтійські держави, з чого большевицький уряд ледви викрутився.

Німеччина краще виходить на ворожечі з большевиками, як Франція на приязні. У Франції страхи не перериваються, уряд не може дати собі ради з розагітованими робітниками. Наслідок такий, що французька продукція падає й

англійський товар, зокрема вугілля, заливає Францію.

Англійський король Едвард VIII. залюбився в одній американці, п. Сімсон і, щоб могти з нею одружитися, мусів зречися престолу на користь свого брата, Юрія VI.

Ірландія вихіснувала таке замішання в Лондоні, щоб ще далше визволитися зпід влади англійського короля.

На еспанських фронтах морози та снігові завії принесли були на деякий час бої, та тепер вони знову почалися, на землі і в повітрі. Останніми днями дійшло до найбільшої битви під Боадією, на передмістях Мадриду. Видно, зле вже зі столицею, коли англійська амбасада дістала наказ якнайскоріше відтіля втікати.

Ще більше завязті бої йдуть на море. Національні літаки й кораблі бомбардують пристані червоних, обкладають їх мінами та переловлюють пароплави еспанських і москвських большевиків; як кажуть, деякі з них пішли вже на дно. Сопіти це вихіснували й висилають до Еспанії ескадру підводних човнів, щоб, мовляв, боронити большевицьких торговельних кораблів. Може дійти до поважного міжнародного удару, бо в міжчасі еспанські большевики притримали один німецький корабель, і тому Німеччина вислала до Еспанії воєнні кораблі.

Французькі комуністи — як подає „Еко де Парі“, звербували 47.000 добровольців до есп. червоної армії. Між ними є лише 12.500 французів — решта це італійці, німці, поляки, серби, бельгійці, англійці, чехи та інші чужинці.

Чи Ви вже замовили собі календарець „Готовсь“ на 1937. рік? Не забудьте це негайно зробити, бо без цього календаря годі обійтися. Він має вигідну кішеневу форму та незвичайно добірний зміст, а коштує всього 20 сот. Найкраще замовляти відразу більшу кількість,

бо тоді дешево виносить поштовою пересилка та відчисляється 20% провізії. Замовлення слати на адресу: „Українське Юнацтво“, Львів, вул. П. Скарги 5.

Нові українські часописи. З новим роком виходить інформаційно-суспільний двотижневик у Дрогобичі п. н. „Гомін Басейну“, Видає Р. Турів, редагує Колегія; відпов. ред. В. Колико. — На місце „Голосу Нації“ виходить у Львові тижневик „Голос“ під ред. Б. Крайцева.

Покарали за карабін. У кооперативі „Сян“ в Павлокомій біля Березова найшла поліція карабін, вивозничий від команданта „стшельцув“ для охорони перед злодіями. По конфіскації кріса, на досення поліції, окружний суд у Ряшеві звільнив кооперативу „Сян“ від вини, натомісць командант „стшельцув“ дістав 8 місяців кари за вивозничування кріса. Але йому приписали кару на 3 роки.

Ухваливали громадський бюджет. Солтис Якуб Зайоць з Володкі скликав членів громадського уряду, щоб разом ухвалили громадський бюджет на 1937 рік. Рада в раду й за часок „ухвалили“ 5 літрів смердохи й бочку пива аж до дня. Внаслідок того помер радий Михайло Воробель, таки другого дня. А кажуть, що в селі є „Відродження“, але лише між могодо, бо урядові громадському до ухвал треба палюнки... Ганьба!

Ограбили церковну касу в Руській Явринку якесь нічні волокити, бо почули, що в касі мала ще залишитися готівка 400 зл. з добровільної збірки на фелон. Однач комітетовий Іван Дяк, що обслуговує чесно церкву, переховав деінде гроші, а злодоги комунари думали, що падають на церковну касу й буде шпиритайка... В касі було лише 6 злотих.

Лемківське дзеркало.

На щастя, на здоров'я та от Новий Рік, та тримайте його добре, щоб заскоро не втік!

Сійся, родися жито, пшениця, овес, картопля й всяка пащина.

У stodoli повно, у стаїнній гоїно, нехай від масла трісне масниця, та як кому мало — то на прицінок — на печі любих дітей копниця...

А „Наш-Лемкові“ із Новим Роком бажано... ну, що бажати? Тисячу нових чесних читачів й грошей з пренумерати.

А тепер чесні читачі осьде поспухайте, й розкажіть вам пригоду, Ви на вус мотайте.

Було це у нас на свята, сталась новина: підхмелився шпиритайком оден кацапина, прийшов в хату, кинувся у ліжку й захропів сарака.

Шпиритайка серед ночі вкинула його під ліжку, де він пробудившись — перелякався важко... на мизцавк стіну тай стелю, підлогу в долині — гадав собі неборака, що вже в домовині, тай зімлів...

Аж рано люди витягнули його (хоч молодий, при тридцятій), як голуб сивого!..

Так зробилось п'яниці зі страху самого, зате усі насміхаються тепер із нього.

Тож покиньте вже раз цю огиду шпиритайку пити, щоб й вам колись не прийшлося зо страху поспівати!

Тоді воля зяясніє й стане жити мило, чого всім бажане від серця кум Чмелик Гаврило.

3 життя наших Братів на еміграції.

Заходом Організації Оборони Лемківщини в Нью Йорку та згідно з директивами й постановами Першого Лемківського Конгресу у Філадельфії, та ухвалами Головної Управи Організації Оборони Лемківщини приступлено до видавання українського національного часопису для Українців Емігрантів з Лемківщини в Америці й Канаді п. н. „Лемківський Дзвін“. Річна передплата 1 долляр, поодинокое число 10 цент. Адреса:

The Lemko Bell, Published monthly by Organization for Defence of Lemko W. Ukraine, New York, N. Y., 59 East 7-th Street. U. S. A.

„Лемківський Дзвін“ редагований

дуже доцільно, виховно як національний орган української еміграції з Лемківщини трактує її справи та заступає її інтереси; стоїть на становищі, що Лемкія саід найперше національно освідомити та щойно тоді зачати якунебудь українську політичну роботу. Тому теж „Лемківський Дзвін“ не мішається в жадні політичні чи релігійні спори, натомісць організує лемківську еміграцію під блакитно-жовтим прапором та наміряє подати свою помічну руку нашим братам на Лемківщині, які змагаються за своє існування.

„Лемківський Дзвін“ єднає Лемків на еміграції з цілим Українським Народом.

Чи Ви вже купили собі книжку Лемківської Бібліотеки?

1. ч. Юліян Тарнович: **Ілюстрована історія Лемківщини**,

2. ч. Іван Бугера: **Українське весілля на Лемківщині**.

Обі книжки з поштовою пересилкою 4 злоті.

Друкують 3. ч. Франц Коковський: **Східні межамі Лемківщини**.

Земовляти в Адміністрації „Наш Лемко“, Львів, ул. Зіморочача 2.

Уживайте лише
знаменитої цикорії „ЛУНА“,
здорової підмінки кави „ПРАЖИЇ“
і содової кави „ЛУНА“, виробів
Української Кооп. фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
Львів XV, вул. Червоноа 2.

Чи це поступ і культура?

Історично-побутовий начерк.

Невеличке гірське село Лішня в Сяніччині, числить нині 78 хат, лежить в прекрасній та здоровій околизі. Село оточене зі всіх сторін високими відногами карпатських гір, яких найвищі шпигли доходять до 670 м. над рівнем моря. Гори покриті буйними являними лісами, від чого здоровий воздух, в селі брактіврів, словом правдивий Меран! Оточене воно зі всіх сторін українськими селами, як Тарявою Сльною, Голучковом і Війським зі сходу, Вільхівцями і Сяноком від півдня, а Межироддям і Дубною від заходу, Мриголодом від півночі. Всі ті села лежать за просторими лісами, з винятком другого спольонізованого села Дубни.

В давній давнині належало воно до дїбр наших українських князїв, відтак до польської королівщини, але вже на початку XVI ст. якось з королівщини „відпадо“ і стає „доміном приватум“, як власність якогось польського пана. На початку XVII ст. було власністю якогось пана Зельонкі „нешляхціца“, а числяло тоді кільканацять хат. В селі була церква, нині нема по ній слїду, але є кусень поля, що старі люди називають його „церквіско“. Недалеко цього поля павне потічок, що його старі люди в селі називали „попув потук“. Старі люди оповідали, що дзвони і образи з цієї церкви, що завалилися, казав дїдич віднести до Межироддя. Як село було ще українське так само і по спольонізованню у Йосифїнських метриках (з кінця XVIII ст.) читаємо, що люди в Лішні писалися ось якими назвиськами: Гринчак, Гриняк, Пастушак, Писяк, Филипчак, Колодїй, Бодяк, Антошкевич, Войнаровський, і пізніше до половини XIX ст. таксамо в рїжних документах писалися. В другій половині XIX ст. подібаємо вже в рїжних публичних документах їхні ті самі назвиська писані так: Риняк, Ридич, Филипчак, Писяк, Бодзяк, Колудзей. Перетягання на латинство, як всюди так і тут доконував упродовж віків (приватний) двір, бо там, де були королівські економії як в Теречбі, Межироддю, Вільхівцях, у селах навіть ближче Сянока полужених, там мешканці не спольонізувалися, бо державцям королівських економії не залежало на їх душах, але на їх тілі, як робочій силі. З двору тепер слїду нема, його невеличкі добра розпарцелювали між себе місцеві селяни, так ліси як і ґрунта. Всіх мешканців числять село 511 душ, між якими 51 душ гр. кат. обряду, які вже не гово-

рять по українськи, і в урядових жерелах вони всі записані як поляки. Вони про це не знають і себе вважають за „русїнув“ — бо предїць в гр. кат. церкві в Вільхівцях, до котрої по парохїї урядово належать, але рїдко коли в нїй бувають через 7—8 км. віддалення за сорами і лісами. Між тими 51 душами українського обряду є 10 свідомих українців, — що шанують свій обряд і уміють по українськи говорити, святкують українські свята, решта викручується сіном, — буває, що ані одних ані других свят не шанують!

Знаменне ще й те, що між тими 51 душами української народности вийшло 4 інтелїгентів у світ, а то один священик (Колодїй), один професор (Филипчак), один судувик (Филипчак), один абїтурїєнт (Филипчак), між поляками нема ні одной інтелїгентної людини! помімо того, що в Сяноці віддаленїм 8 км. є від 56 лїт гімназія.

Помімо того, що „двір спольонїзував наших Бодяків, Гриняків і Гринчиків не дав їм ніякої культури в селі, не заложив їм навіть костела, а по упадку церкви казав їм ходити до лат. костела до місточка (Мриголода) віддаленого 6 км, до того за водою (Сяном) — де його панщизняки мусїли ходити й до нині ходять. Але, от як ходять: Молодіж убравшись у райтки і тимподібні тандинї причадали, заїде під костел, позакурює „дзигара“ — порегочється і вертає домів (Давніше вступали ще до коринї!) Доперва минулого року, деякі Лішники, бїльше проворні і спритні, що хотїли дещо заробити, задумали при сяніцькій і мриголодській допом. будувати „костюлек“ на громадським пасовиську, під лїсом, на так званих „мочарках“. — В тїй цілі зрубано в зимі в лісах дерево, обтесано, щоби на весні його звести і забратися до будови цього костелика. Тимчасом „хтось“ дерево в лїсі розкрив! На весні, мусїли другий раз те саме робити і в осені таки забралися до будови, поклали

підвалини, зробили посвячення. Зіхалися рїзні сяніцькі достойники, народ поїїв і випив, душа розвеселилася.

Понежє Лішня узнана зістала за одну з найгарніших кліматичних місцевостей, яксь високі чинники постановили вибудувати там під лїсом на тих самих „Мочарках“, (де нині будують костюлек) якусь санаторію. І дійсно, збудовано коштом шось 120.000 зл., не знати чїх грошей, прекрасну деревяну вїллоу зі вським комфортом. Люди, заманєні красивими словами, помагали при роботі, в надїї, що за роботу заплавають, а найбільше помагали тому, бо сподївалися, що такі раз Лішня дїждється дороги, бо до санаторії будуть пани доїжджати автами, а по такїй дорозі як теперїшній, авто не поїде, бо навіть міський фїякер до Лішні ніколи не поїде! Думали людська також, що як буде санаторія, зароблять дещо на набалї, яйцях, сунїцях, яблочках, грушках, черешнях, які в Лішні чудово удаються. Тимчасом минуло кілька добрих лїт, за роботу людям до нині не заплачено, дорога яка була за часів старозавітних пророків, така й нині зістала. Санаторію вправдї викінчено дуже гарно, але ніхто до неї не приїжджає, ніхто там не мешкає. За якїсь час перемїнено її на „осередок здоровя“ — селянам сказано, що там буде приїждити лікар, до котрого будуть приходити хворї люди з околичних сіл і він буде їм давати рїжні поради. Але й це оказалось пустою обїянькою — бо лікаря там ніякого нема, і ніхто з сіл за порадомо не приходить, хїба така потїха з санаторії, що оден чоловігач дістав місце сторожа і мешкає собі як пан у тїй санаторії, бере щомїсячну пенсію, але з яких жерел, цього ніхто не знає. В тїм самїм роцї, як збудовано цю санаторію таким великим коштом, тодішній староста зі Сянока, збудував собі також гарну вїллоу десь в Шавнїм чи Куляшнїм, а повітовий фїзик Дорош збудував собі рівнож гарну вїллоу в Лішні у кільометровї віддаленї від цієї санаторії над Сяном, де розвів прекрасний город і сад.

В кожній українській хатї на Лемківщині, де є шкільні діти повинен знаходитися журналїк

„СВІТ ДИТИНИ“

прегарно ілюстрований, який КВАРТАЛЬНО коштує лиш 1 зґотїл. Батьки! не жалїйте видатку 1 злотого для добра своєї дитини й заперенуйте для неї цю корисну г-етягу.

Замовлення посилайте переказами грошевими на таку адресу: Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“ Льв'їв, ул. Зіморовича 2.

Юлян Таривич.

Історичні пам'ятки в західних Карпатах.

Мушинський замок разом з селом Поворожник знаходився вже в 1391. р. в цій частині Карпат, що не була ще як слід заселена. Влада замкового старости рівнялася владі городского, який тоді збирав сплати її данину, пильнував, щоб городські і двірські забудовання вдержувало в належному стані, доставляв робітників примусово до замку (пізніше наемників) та дбайливо піклувався всіми латинниками, що в його землі поселювалися. Такий уряд передержався аж до 1772. р. Однак крім самої Мушини з замком зана вже була в тому часі Мушинка, Містечко, Брунарі й Андрєйків, що вже в XV. столітті перейшла в руки теперішніх мешканців. Тут стрічаємо цікаве явище; ані науково — ані теж разумово цілкомито несобснване. Саме у деяких научних працях, історичних розвідках, монстрафіях наводяться короткі або довгі згадки про яких-то волохів — або волоських осельників, що радше рутенізувалися, аніж польонізували та дали повсталі з них Лемківщині посягати аж під самий Санч). Отже з такого перепутування історичних подій, або краще переназивання волохами українських автохтонів, що перші поселювалися на самім підгір'ю і в горах Карпатах і то в часі загального розвою українського осельництва на захід і південь, у VII. і VIII. столітті — лише на цій основі, що ці поселенці осельювалися здебільша на волоськім праві — може дальше зрджуватися незгідна з історичною правдою назва перших осельців західних Карпат між Санєм і Попрадом, — що їх тоді звали волохами лише тому, що вони поселювалися на волоськім праві. Впрочім, якщо будувати б історичні дані на народніх прозивках, тоді теж і сьогодні треба би одних українців у Лемківщині переназвати „греками“ від нашого греко-католицького обряду, бо так нас сусідське простолоудя відріжчє від себе (в його розумінні „прозиває“), других знову „східняками“ — цебо від нанесеного московського православ'я. Врешті всі знаємо, що українці осельювали західні Карпати й то по обох сторонах — не в XII. чи XIII. столітті, лише це діялось перед тим, заки почався осельницький рух на карпатське підгір'я і в гори, отже в часах розвою української колонізації взагалі. Шлях, що провадив у ці сторони, відомий тодішнім осельцям долиною Попраду і тилицьким перевалом. І вже в XV. ст. значисляють тут 3 тисячі латинського населення, що заселєно Криничю, Мушину, Містечко (Тилич), Шавник, Ястрябик, Берест і Брунарі, та згодом до півсоголіт урядове обчислення (1549 р.) приносить уже 6 тисяч українського населення. Зокрема про Криничю находитсь перша згадка під датою 8. січня 1547. р. Тоді подаровано Дянкові з Тилича два лани поля в лісах, що на їх скора побудовано першї хати та вони дали зачаток самій Криничі. Дячко мав право корчувати ліс, спроваджувати осельців, дарувати кожному по три міри поля, випасати вівці у всіх доокочинних лісах без окремих оплат. В міру того, як побільшувалося число мешканців Криничі, дозволено врешті в 1651. р. побудувати для населення Криничі церкву та закупити рілля від Тимка Лучковича на вічні часи для греко-католицької парохії. Треба додати, що одна рілля обіймала поверх 40 моргів поля, піврілля окола 20—24 мор., третина 15 мор., четвертина 8—10 мор.; цей поділ землі в Карпатах удержував-

Гр.-кат. церква в Заріві.

ся майже в цілости в сучасних українських селах у Лемківщині (Криничка земля) стається впродовж віків тереном важних подій. Туди веде шлях на схід і південь, шлях обезпечений оборонними замками в Мушині, Ритрі, Чорштині; через ці землі переходить в 1411. р. семигородський воевода Стибор і нищить санецькі землі, через Лабову, Гуту, Махначку і спалєне Містечко їде він на Бардів і вертає на Угри). Досі заховані в криничькій землі оборонні вали й окопи могли би багато переказати про давні бурхливі часи та про обставини, серед яких приходилось нашим першим осельцям змагатись за свої права та свій стан остання.

Перший науковий опис криничького джерела зладив професор Гаскет у 1795. р. В його праці, написаній по німецьки п. н. „Новіші дослідні (фізичні) подорожі в 1788—1795. р. через дацькі й сарматські Карпати“, виданій в Норимберзі находитсь така загадка: „П'ять миль від Санча віджамає в розлого долину, в якій у багатьох місцях находитсь мінеральні квасні джерела. Найкраще з поміж них булькотить недалечко села Криничі, у вузькій долині. Це джерело, широке на один квадратний сяжен, витрисує у підніжжя гори, від західньої сторони. Подальше з пісковика дзорить друге ще сильніше джерело, але його заливає в слітні дні мутна вода з потічка.“ Це був початок під дальшї науки дослідні обох криничьких джерел, що саме довели вже в 1800. р. до закупня поля разом з джерелами від місцевих господарів за 204 золоті (тодішні, гроші), отже за ціну, яка не була на ці часи відповідна навіть за куплені 3 морги землі. — тож оба джерела наче подаровано. Продажа мала хіба що крашу сторінок, що санецька комісія постановила в 1806 р. побудувати дорогу з Криничі до Нового Санчі й Дукаї та висипати охоронний вал перед вилівом Криничанки, що зарозом був би дорогою до Мушини. Але місцеве населення не мало з цього користі. Навпаки прихід інших людей в ці сторони обмежував їхню свободу на своїй землі так, що довгі роки не було мови про економічне поліпшення, про розвиток плянової господарки та про висше культурне життя серед тамошніх доматарів.

(Далі буде).

¹⁾ Др. Ж. Вожович: Стара Кринич, Кравів 1932. ²⁾ Др. Б. Скурчевський: Історія Криничі. Зар. Перет. 1905. ³⁾ Й. Діель: Криничі в Карпатах галицьких положєна. Кравів 1857.

Наше суспільне життя.

(Докінчення).

Сьогодні вже не має панщини, але якась клята рука в інший своєрідний спосіб старатесья розлянувати та розгульнювати село, щоб воно не мало часу зацікавитись своїм власним життям і не могло спостерегти тих експериментів, що переводяться на його душі й тілі. На доклад злого, у багатьох випадках не лише приватні люди, але й деякі суспільні клітини сільського життя стають осередком пиянства і рознуздання та загнивання обичаїв.

Не хочемо згадувати про деякі управи кооператив, які теж намагалися завести в себе продажу денатурату — не до машинки, лише до пиянства.

Прада — світські чинники не дуже інтересуються цим, скільки перепродано отруї перед Різавою, або чому так наряд горне бляшанками — цілими ведрами денатурат — не при думці теж ця болюча справа нашого народу теперішній церковній власті на Лемківщині, хоч під її боком найгірше потапають села серед цієї задрмаваючої і згубної отруї, — бо цим „добродіям“ може й не відомо, який дійсний стан, зокрема вони не рачили в передсвяточному часі потрудитися між народ, щоб його перестерегти, до чого його доведе пиянство, та врешті видати (підлеглим собі) Отцям Душпастирим поручення звернути увагу окремо перед роковими святами — і бодай здержати хрещений наряд перед масовим затроюванням.

У відповідь цим усім, що їх переконому про шкідливе пиянство й то вже третій рік безупинно боремось з цією застрашуючою язвою — скажемо одню: — Хата за хатою, родина за родиною, від батьків до дітей, друг друга — брат брата, мати дітей, свояк свояка, сусід сусіда — всі як один мусимо негайно освідомлювати себе взаємно. В обличчі тої — на життя і смерть — важкої справи мусимо кричати до всего лемківського суспільства: Люди! Якщо у вашому селі знаходиться під сучасним пору такий, що розпиває й доставляє денатурат і другі алькогольні напитки — тоді знайте, що він ваш гробокопатель, ваш найтяжчий ворог, він Юда, зрадник! Дальше знайте, що тепер, коли земля аж горить в розгарі переваж-

них подій та над нами якраз у цей момент страшна паморочка протягає свої костисті руки та хоче нас обмотати і приколесати у вічний суспільний сон, або йнакше — повільно але послідовно витроїти наші села — у цей момент не пора на гульні, на пиянство, не час на сварні, на особисті порахунки — але пора подумати та не лише подумати, але постояти за долю нашого народу, за його здоров'я, за його розвиток і моральну поведінку, дальше пора й то найвища пора молель нашу підготувати до морального життя, подбати про кожну українську дитину, про кожне звеню нашого українського суспільного життя.

З-життєвої практики бачимо, як то наші сільські діти звичайно за кілька років або й скорше, по укіничній науці в школі, вони ледви підлишуть себе, а про читання й мови немає. До того бачимо, як наших дітей навчають „лемківського“, як наші часописи десь по дорозі „чудяться“ (тощо губляться, або простіше, хтось їх нищить), ославленої криничанської

„газети“ сотки різних „наших слод“, щоб у нас загтерти пиянств про наше минуле і зробити нас яничарами власного народу.

Читальне наших не має в наших селах, а читальні московського мерця мають таку саму ціль, як і московські газети, що аж динить комуною й комунарською закраскою.

Тож, коли зважимо це все (про решту не пишемо, бо інші експерименти всім добре відомі і з нашими учителями, з українськими священиками і т. д. і т. д.) — тоді приходилося би кричати: Горе нам! Загибаємо, ні саїду по нас не останеться, Та ні! Ми не згинемо. У нас вже пробудилися непереможні життєві сили та дальше нестримно будяться; до того ще всі, що віру мають у Бозі, без ріжниць погляди, понад голови криничьких черв'яносотенців і львівських завмираючих московських рабів і прислужників червоного царства сатани — радісно підносять наш рідний прапор, на якому напис: „З нами Бог, розуміють азичи і покоряються, яко з нами Бог“.

Бо неадекватний час: „Зчезають грішники від лица Божого, а праведники розселяються“

Арсен Яруга.

Шедрий Вечір у Лемківщині.

Перед заходом сонця роблять люди на всіх дверях хрестики, зі двору великі, а зі середини маленькі. Беруть до збавка свячену воду і кроплять всі кімнати, стайню, по двір'я й навколо хату, щоб „бодай щезло“ не мало доступу. Газдиня дає кожному келішок свяченої води пити, щоб добре спав. Цілий день перед вечерею нічого не їдять, а якби хто взяв вареник або голубець і їв, так, щоб ніхто не бачив, той буде мати цілий рік чиртаки. Вечором усі микються і вбираються в нові святи. Газда вносить сіно і кладе на стіл. Застеляють обрусом. Під обрус кладуть шедраки спечені з того зерна, яке було на першу коляду в куті. На верх кладуть хліб, тарелки з чесноком і з профорою. На хліб свічку. Перед самою вечерею всі клякають і молять „пацяр“. Засвічують свічку і засідають за стіл. Газдиня бере бляшку або мичинку, кладе там вогонь і трі згля. Над цим вогнем надхляє кожний голову, штовирає уста і хвилю потрамає, щоб цілий рік був здоровий та „жиби біда не чіпа-

лася“. По тій церемонії кладе ренделик під стіл. Газда дає проскорку. По проскорці їдять чеснок і страви, як горох, гриби, калусту, голубці і т. д., все мащене олієм. Першу ложку кожної страви кидають до маснички, щоб добре масло робилося. По вечері всі співають шедрівки. Ця коляда вже не така весела, як перша, бо нема вже в хаті соломи, тому теж її називають „жулява“.

Михайло Зошак.

Церковні брокати, борти, френдалі, панаму і нитки Д. М. С. до вишнаниа фелонів і фан, готові фелони, фани, павуни, хрести, шап, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадильо

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/1.

і в її склепах: у Львові, Русяк ч. 20.
в Перемислі, вул. Косцюшка ч. 5.

Помер великий Громадянин.

Несподівано відійшов від нас один із сеніорів сучасного українського громадянського життя, д-р Степан Федак, який помер нічною з вітвірка на середу 6. січня ц. р. проживши 76 літ.

Покійник був одним з головних членів-основників Т-ва Взаємних Обезпечень „Дністер“, тієї установи, яка — як відомо — відіграла в господарському житті нашого народу величезну роль. Був теж членом-основником усіх інших українських економічних установ, а саме: Центробанку, Ревізійного Союзу Українських Кооператив, Земельного Банку Глоптечного, „Карпаті“, Української Шадниці у Перемішці та інших.

Підчас московської окупації був арештований трьома наворотами. Опісля москалі вивезли його з кількома іншими нашими членими громадянами як заручника до Києва. Там zorganizував б. л. п. Ст. Федак видатну матеріальну допомогу та опіку українцям в Галичині. В серпні 1916. р. вернувся до Львова через Філіадію, Швецію і Німеччину шляхом виміни за російського консуля. Підчас вибуху революції в Росії їздив на Україну, щоб поширити діяльність „Дністра“ і „Карпаті“ на Наддніпрянщину.

В листопаді 1918. р. брав активну участь у державно-творчій праці уряду З. У. Н. Р. як державний секретар для харчевих справ, але скоро був відтятий від своїх і

залишився у Львові. Підчас облоги Львова перебув безліч ревізій і кількома наворотами поляки його арештували. Не зважаючи на все те zorganizував Український Горожанський Комітет, який опікувався українськими полоненими, інтегри-ваними і політичними в'язнями та давав їм матеріальну і правну допомогу. Український Горожанський Комітет під проводом д-ра Ст. Федака допоміг тисячам нещасних в'язнів і спас неодиє життя від голодової смерті. У. Г. К. поклав початки відбудови українського організованого життя, зруйнованого війною. Коли влада припинила діяльність Українського Горожанського Комітету — його секції перетворилися в окремі товариства — УКТОД, Українське Лікарське Товариство, Союз Українських Адвокатів, якого б. л. п. д-р Ст. Федак був першим головою. **Аж до останніх хвилин свого життя опікувався політичними в'язнями.**

Слід теж згадати, що в 1918. р. став радним міста Львова. В 1921. р. після атентату свого сина на львівського воєводу, д-р Ст. Федак просидів два місяці у в'язниці. Був почесним членом Т-ва „Просвіта“, сеніором Ставропільського Інституту, головою Надзірної Ради „Народної Торговлі“ і „Карпаті“. Працював ціле своє трудове життя втривало для добра українського народу. В. Я. П.!

3 організаційного руху в Канаді.

(Едмонтон, Алта).

В неділю 22. листопада м. р. відбувся відітн у салі Інституту на тему: „Лемківщина“. Його виволонив п. В. Гривнак.

Шановний промовець представив як найприсутніше справу Лемківщини і присутні мали нагоду довідатися дуже докладно про найдальше висуену на захід і найбільше виставлену на захіання ворогів частину споконвічної Української Землі.

Представивши подожження Лемків-

ВСЯ КОЛЯДА ДЛЯ РІДНОЇ ШКОЛИ!

Всі українські товариства й установи, Церкви й церковні Брацтва, співацькі, музичні, аматорські гуртки та вся українська молодь нехай памятають на великі грошені

видатки Рідної Школи й пересилають свої дари з коляди на її потреби. Бо місяць січень це місяць Рідної Школи.

Гроші слати на адресу: Рідна Школа, Львів, вул. Сикстуська 46.

Буде нас більше.

Великий „вельфцель українцуду“ „Глюстровани Курієр Подзенни“ та принагідний „вук криніцкего дзецка“ вічно журиться нашою національною назвою.

Всі знаємо, що він хотів би, щоб нас звали арабами, волахами, москалями, або навіть індіями, лиш коли же не українцями. Це слово не може йому спокійно перепхатися через його газетне горло.

І знову дав він про себе знати. Тепер він дає докази, що кожний, як тільки мешкає на Україні, то цей вже українцев. Отже нова куреркова „мондрозія“: всі жида, москалі-кацапи, німці, поляки та другі національні меншини, які живуть на Україні, це все українці.

Він з біса кутий, бо зараз-же доказує, що „вистікє русіні жийонце тутай, то поляци, послугуйонци сен русекон мовом“.

— Дивіться, добрі люденькови, як нашою назвою, „тішатєся Курієркове“, та з того навчається, що — можуть нас такі звати як лише їм вигідно, — бо це все для нас мало-важне і безвартісне. Натомістє важне для нас, за кого ми самі себе вважаємо, та нам слід виявляти на кожному кроці наше національне обличчя — українське — з діда праїдда.

Українець з Лемківщини.

ЗРІСТ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ.

З кінцем 1934. р. Ревізійний Союз Українських Кооператив об'єднував 2941 кооператив, з кінцем 1935. р. 3013 кооператив, а чисельний стан союзних кооператив на 31. XII. 1936. виказує вже 3097 кооператив. Найбільший процентово приріст виказують районні молочарні — їх прибуло в 1936. р. — 20. Чисельно найбільший приріст виказує група кооператив для закупки і збуту — а це 50 нових кооператив.

„ЦЕНТРОСОЮЗ“ РОСТЕ.

„Центросоюз“ закупив у грудні м. р. гарну фабричну парцелю (у Львові біл вул. Львовських Дзеці 25) з фабричними будинками й урядженням. „Центросоюз“ примістив тут свою фабрику мила, м'ясарський варстат і роздільно для сільських кооператив львівського району. Площа коштувала 91 тисяч злотних.

Присилайте передплату!

Для наших найменших.

На наш заклик складати жертви на закупню дитячих бібліотек відозвались наші Дорогі Сестри і Брати в Канаді. Саме в Едмонті на руки пані А. Михайлюк зложили: по 50 центів: Г. Мартинишин; по 30 центів: І. Терентук, Нестор Гривнак; по 25 центів: пані В. Панчук, пані В. Будник, Р. Окурилий, В. Маланчук, Стефан Здріль, М. Петрик, С. Одеськів, Василь Колок, Анна Чоботар, К. Ніронович, В. Ковалик, П. Гордаш, К. Дуда, Ф. Ходзіцький, П. Миськів; по 20 центів: Григорій Саїк; по 15 центів: Е. Верхомиш; по 10 центів: Е. Пронюк, Н. Сутир, З. Немірський, І. Семків, П. Мендзій, Г. Кучаба, М. Ридик, М. Заліск.

Підчас Народного З'їзду, в салі при Інституті ім. М. Грушевського в Едмонтоні, пані Марія Гавриш і Теодозія Гривнак зібрали суму 12.65 дол. від слідуючих: по 1 дол.: п. Крижанюк, В. Мельник; по 85 центів: П. Якимець; по 50 центів: В. Бурачник, А. Комар, Д. Чаляк, С. Бойко, М. Веренюк, Ф. Колок, Вас.

Підручний, Галя Маланчук, П. Пухний, Джордї Фуштей, В. Савчук, о. С. В. Савчук, пані Ясенчук; по 30 центів: п. Тижук; по 25 центів: п. Овчар, І. Макулович, І. Федорук, К. Шапка, Василь, І. Вагілик, Г. Кравчук, А. Кузів, І. Мельник, Л. Ярмчук, Мир. Стецишин, П. Фуштей, П. Василь Грицюк, купець з Дейзленд зложив 6 дол.

За ці гроші закуплено 4 великі дитячі бібліотеки і вислано у відповідні наші села на Лемківщині.

Цей висококультурний почин наших Сестер і Братів за Океаном тим більше для нас цінний, що між Вл. Жертводавцями немає ані одної Лемкинї, або Лемка. Добра діля Василь Грицюк родом з Подділь, інші зі Львова, або з східно-галицької земелі. Та мимо цього вони пам'ятають про своїх братів за Сяном і Своїми жертвами скріплюють цю нерозривну зв'язь, що разом єднає в одну Велику Рідню, цілий Український Нарід. Честь усім Добродіям Лемківщини!

Завертайте з блудної дороги.

Село Дошно, коло Риманова-Живця, розтаборилось над річкою Табор. На перший погляд це пересічне лемківське село.

Ба, коли другі наші села йдуть вперед; вони дбають про розвиток свого культурного життя, зате Дошно не тільки лишається позаду других сіл, але ще цофастає на десятки літ узад. Деякі громадяни Дошна подають себе за дуже великих мудрагелів. І тому, що не мають куди подіти своєї великої мудрости, сходяться до брудної жидівської коршми засмарканого Шльойми і тут цілими вечорами герцюють замурзаними картами, щоб розселегити свою бідну, — але мудрагельську душу. Ті жидівські шабесгой при картяних герях не можуть собі помістити в своїх плитких лоббах, що людина повинна працювати над культурним розвитком і замість гайнувати дорогий час у смердючих жидівських казматах

З НОВИМ РОКОМ 1937
КООПЕРАТИВНИЙ БАНК
„ДНІСТЕР“
у Львові, ул. Руська ч. 20,

видає знову премійні ошадності нижечия для яких призначені натуродні 25—100 зол. Вкладені на ці книжечки в дол. 500 вгору складати сад місяця впродовж цілого року і не вибитати в тому часі в тілі вкладки ніякої квоти

— зійтиси в своїй рідній хаті та набиратися знання з книжок і часописів. А тим кятярям помагає в їх родовій роботі — дарма що в священній расі, — відомий „коронний дзекан“, що десь-то давніше попавши шкільні декларації селян за українською мовою навчання у міськеій школі. Він саме причинився до розбиття аматор. гуртка в селі.

Та годі! Вам, Дошяни, не дивуємося, бо добре всі знаємо, хто й як поширював освіту в наших селах; до далеких наших сіл книжка і добра газета рідко заходила. Дурили вас усіяк пройдисевити, які руюководилися не вашим добром, не заглядали до ваших бідних хат і не питали вас, що вам долягає, але пхали вас у коршми, бо вони дбали виключно про своє добро, щоб приподобати подібним до себе іродам.

Отже тепер ви самі розсудіть — хто вам добра бажає, — чи ми, що отворюємо вам очі і вказуємо вам неправильний ваш шлях, чи тамгі, які з легким серцем, байдуже й не дивлячись на вашу чорну нужду, що могла попровадити вас до жидівського шинквасу — пхнули вам карти в руки й горівку. Чи не стридно вам буде, якщо в Риманові, або деінде будуть показувати на вас пальцями і до того ще прозивати вас шабесгоями?

Сусід.

Чого вона хоче?

Ще одна москвофільська шматка.

На Лемківщину закукає вже четвертий місяць зо Львова нова зазуля. Це „независимая“ газета (москво-коммунистична сваха „Русского Голоса“), що зве себе „Наше Слово“. Оця бідна птаха вибралася шукати „братной руки, котра би вивела товарищей з дому египетської темноти на ясне — райское СССР денное світло“. Не думаємо з таким блахманом входити в будьякі розговори, бо це понизило нашу гідність, — та проте подумайте, читачі, — з яким лицем і як штурдерно потрафити ця „сваха“ подавати себе в парі з „Руским Галасом“ і кринчанським „Лемком“ за „унижоном“, зігнена в чотири погибелі — та світик тутешньому богові свічку, а з другої сторони підплексує жидо-коммунарський голоті й затрює цим дурманом незрячих між прихильниками кринчанського „Лемка“ — львівського „Руского Галасу“ і землеволянських „таваріщей“.

Перестерігаємо наше українське громадянство на Лемківщині перед цим ливим ворогом.

ЯК ТАМ У БОЙКВІЩИНІ?

Свідчий суддя в Сяноці вїзвав до суду о. Василя Гарцула, завідаюча парохії в Скородном коло Лютовиську, у справі доносу за його душпастирську діяльність і наказав затримати його у в'язниці. О. В. Гарцула відомий з праці над освідомленням наших братів Бойків.

ГОЛЯНДСЬКА КНЯЖКА ПАРА В КРИНЦІ.

З Ісєбрука до Криниці приїхала голяндська княгиня Юліяна зі своїм чоловіком, князем Бернгардом. Княгиня Юліяна приїхала зі своїм молодим чоловіком на лещетарську прогулку в Карпати й перебуває в Криниці 3 тижні.

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА

фабрика

у
Львові

вул.

Потольного
ч. 85 а.

ДО НАШИХ ДОПИСУВАЧІВ!

Всі письма, що Редакція одержала по закінченні святкового числа, надходять в нашій теці. Деякі статті відуть у чергових числах, святкові коevamo на пізніше. Тож прохасмо далше писати до нас та інформувати нас про всі прояви українського життя на Лемківщині. Кожну здорову та виховну думку з найбільшою охотою використаємо.

Редакція „Нашого Лемка“.

УКРАЇНСКА КОПАЛЬНЯ ВУГЛЯ В АМЕРИЦІ.

Українська торговельно-промислова Спілка „Гай Тест Ліндгай Кол Ко, Лтд.“ в Бінфрйт (Саскачеван), урухомила копальню вугля, що належить до однієї з найкращих у провінції Саскачеван. Працює в ній кількадесять українців.

ЗАГРАНИЧНІ ОВОЧІ В ПОЛЬЩІ.

Від січня до листопада минулого року привезено до Польщі з заграниці: 1.322 тони яблук, 9.218 тон сливок, 4.668 тон винограду, 30.648 т. помаранч і цитрин, 971 т. орихів. Привіз значно більший, ніж у передминулому році.

ПОПИТ НА КРИЛЯЧЕ МЯСО.

В Швеції основино окрему різню крильців, призначених на вивіз. До Англії вивезено з неї продавж мин. року 200 тон крилячого мяса. Вивіз м'яси бути 10 разів більший, але було замало крильців. Крилячі шкурки висалюють шведи до Китаю та Японії.

МЕДОВИЙ ФОНД.

Українські скооперовані пасічники прийшли до переконання, що для наладнання збуту меду треба мати капітал. Цей капітал постановили вони зложити в формі позички медом для своєї кооперативи „Рій“ у Львові. Досі зложено вже на той фонд 325 кг. меду.

ПОПИТ НА ЛЬНЯНЕ ПРЯДИВО.

Вивіз льняного прядива з Польщі до Франції та Чехословаччини значно збільшився під кінець 1936 року. Також у краєвих прядильнях зросло залотребування на льняне прядиво. Внаслідок того цей артикул дорожче, але домагаються товару ліпшої якості.

НЕМА ВІЙСЬКОВОГО ПОДАТКУ.

Тих, що не служили при війську вже не обов'язує від 1. січня ц. р. військовий податок, тільки новий закон про примусовий відробок. Однак залеглий податок з попередніх років будуть стягати.

ПРИСЛАЙТЕ ДАТКИ НА БУДОВУ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ.

Виказ Ч. 2 жертв на будову Українського Дому в Крській, повіту Коросіо, на Лемківщині.

Др. Олександр Малешків, суддя в Кркові 30 зол.; Іван Мельник, Бельсько 10 зол.; Ірина Букова, Дрогобич 10 зол.; М-р Василь Гринича, адвокат в Черкові 1 зол.; Др. Софія Рабій, Самбір 5 зол.; о. Теодор Салагуб, Лелюхія 5 зол.; Інк. Ярослав Мохнацький, Краків 2 зол.; Др. Володимир Кубійович, проф. У. Я. в Кркові 5 зол.; Проф. Іван Філіничак, Самбір 2 зол.; Теодозій Сташко, збірка 10 зол.; Юліян Генік-Березовський, Краків 3 зол.; Др. Степан Шмігельський, лікар у Горлицях 2 зол.; Інк. Менцінський з Горлиць 1 зол.; О. Шуплат з Горлиць 2 зол.; о. О. Середович з Рихвалд 2 зол.; о. І. Булат з Горлиць 1 зол.; Др. Роман Борисевич, адвокат у Горлиць 2 зол.; Др. Володимир Константинович, адвокат у Буковськ 3 зол.; Др. Володимир Муровий, адвокат у Яблоніві 1 зол.; о. Вал. Худик з Волі Нижньої 2 зол.; о. Михайло Желіньський, Завалка Риманівська — збірка 4 зол.; Левко Теодор з Крської 1 зол.; Інк. Петро Гадаля з Крської — збірка 6 зол. 20 сот.; о. Олександр Білецький з Крської 5 зол. Разом 135 зол. 20 сот.

Дальші жертви на докінчення доправаджені під дах будови нашого Дому, просить скласти на адресу: Михайло Цепко, в Крській, оп. Венглювка к. Крсона.

За Товариство Українській Народній Дім у Крській на Лемківщині: голова Товариства адвокат Др. Юліян Налісник ар.

ЛИСУВАННЯ.

Впр. Отців Душпастрів прохасмо вилучити подавати при зміні адреси стару адресу.

Вп. Павло Скавірянський в Бе: має заплановану передплату по кінець 1937 від Брата. Привіт.

Вп. Михайло Кая: вислаємо Вам окремо святкове число з календарем Р. Ш. Дуже радо помістимо вістки з Ваших сторін. Часто пишть до нас. Гаразд Вам бажаємо.

Хв. Читальня Просвіти в Залузі: За 1936 ще 1.50 зл. Щирий привіт з Новим Роком.

Вп. Василь Левчик, Елизабет: щиро дякуємо за гарні бажання. Шлемо Вам з Рідного бажання крського здоров'я й сил на дальшій праці для добра наших Бра-

тів у старому краї й за океаном. З нами Бог.

Вп. МIRON Тарнович у Р. М.: гаразд, вишлемо. Також подяка за братні бажання. Н. Р. — користь виконати, виконати „Голоз“, послануть. Здоров'я й щирості бажаємо Вам і А. Бекви від нас і Рідні.

На Різдву Шкоду з збірки в Крській прийшло 6.30 зл. Крім цього А. Сине передав 1 зл., разом 7.30 зл. Боже заплать.

Вп. Іван Ковальчик з Муч: всі числа посилаємо Вам якнайхотіше; яка мара збирає Іх у дорозі — Бог один знає. Нас не винуйте, ми будемо посилати Вам часопис в опованки, може так зажде до Ваших рук. Щиро Вас здоровимо і бажано спит встояться з Новим Роком.

Вп. Р. Ст. і П. І. з Лог: передати У. П. Р. до полагодження. Гаразд.

Вп. Даміан Царик у Костарівцях і Семен Хомик у В. Святковій: оба одержали передплату на 1937 р. від Вп. професора Осипа Заїрка. Щиро дякуємо у Вашому імені й бажаємо Вп. Професорові скорого видужання й цікавого повороту до здоров'я.

Вп. Громадянка Марія Гавриш в Едмонтоні перевела по відчті, що його нікого не у саї при Інституті ім. Михайла Грушевського в Едмонтоні — громадяни В. Гриняк на Лемківщині — збірку добровільних жертв на дитячу бібліотеку для українських дітей в Матейній біля Нового Санча. На руки гр. Марії Гавриш вложили: 1 долар гр. Лля Кирик, 75 цент. Д. С. Ферба, по 50 цент. гр. Осипа Фарина, О. Духляччук, П. Петрик, В. Кіндрячук і Марія Гавриш; по 25 цент. В. Гриняк, Др. Верхолюк, Д. Е. Явдова, Др. Ф. Говда, Н. Шпачівський, Ф. Якіш, 15 цент. А. Рішаків; 1 цент. С. Російчук. Сала закладає щог гр. Марія Гавриш уродженка у Львові й ніколи не була на Лемківщині, однак як свідома Українка перша зголосилася до збірки. Цей високоцінний і шляхотний приклад громадянки Марії Гавриш повинні наслідувати всі, що їм добро Лемківщині і краєце завтра нашої української дитини лежить на серці.

Хв. Редакції „Лемківського Дзвона“: опрашаний річник нашого часопису вилано 12 січня. Прохасмо прислати нам світанки з життя наших братів за океаном в обмін за старокраєві ціни для Вашого органу. Братні побажання, поздоровлення і привіт.

Вп. Галко Андрій з Воробинка шлях.: оцєю дорогою пересилає Всім Братам Осодельсичам в Америці за культурний дарунок, саме за українські національні часописи для Воробинчан — щире українське з Лемківщини Боже заплать!

Земельний Банк Гіпотечний

Акційна Спілка — Девізівий Банк.

Центрاليا: Львів, ул. Словацького ч. 14.
Фля: Станіславськ, ул. Собського ч. 11.

Телефон ч. 23-82, 232-92. Вршави: 492-00. Тел. адреса Землебанк-Львів, Львів ч. 500.170

Жировий рахунок в Банку Польським у Львові.
Акційний капітал варт. 5,000,000. — Власна касаєрня.

ВИКОНУЄ всі банкиві чинности,
КУПУЄ і ПРОДАЄ цінні папери,

КУПУЄ девізи, валюту по курсі дня на найкращіших умовах,

ПРИЙМАЄ і ВИПЛАЧУЄ вклавши в золоті і валютні в золоті.

У всіх краях Європи й Америки власні кореспонденти.

ПЕРЕВОДИТЬ інкасо у всіх місцевостях краю і на чужині,

ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграніццю до всіх місцевостей світа,

ПРИЙМАЄ вклати на вкладкові книжечки платні оказтедєві.